

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 01 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

PROCESUL MEMORANDULUI.

Pertractarea.

(Urmare.)

Ziua a noua.

Cluj, 16 Maiu n. 1894.

Ședința se deschide la orele 8 și 15 m. Publicul românesc în majoritate. Se continuă cu interogatoriul asupra tipării Memorandului. Tendința acestui interogator este de a ști când și cine a dispus tipărirea și răspândirea Memorandului.

Procurorul întreabă cine a scris Memorandul.

Rațiul răspunde că l-a scris: el, Pop de Basești, Brote, Dr. Lucaci, Septimiu Albini și doi notari, toți pe când erau la Viena.

Procurorul: Cine a încredințat Memorandul spre tipărire și cine a primit tipărirea?

Rațiul: Chiar această împrejurare nu se știe, dar se presupune că cineva din Sibiu a dispus tipărirea, rămânând tipărirea în cancelaria comitetului.

Procurorul: Brote a declarat la interogator, că atât tipărirea cât și răspândirea Memorandului s'a dispus în scris de comitetul de 25, d-ta ca president ar trebui să știe ceva despre aceasta.

Rațiul: Nu știu și nici nu pot ști, deoarece n'am fost în Sibiu; dar acolo a fost vice-președintele Brote, care a avut să se intereseze de lucrurile biurolui. Tot ce s'a făcut, de el a fost făcut în absența noastră.

Procurorul: După cele spuse de acusat și după-cum se vede din textul Memorandului, comitetul a avut 2 vice-președinți. Care din ei a fost primul vice-președinte, și care a avut dreptul de a substitui pe președinte în absența sa?

Rațiul: În absența mea presida Pop, ear' în absența acestuia Brote, care dispunea de toate.

Procurorul: Deoarece acusatul ca president n'a fost prezent, cine a dat ordinele către Brote ca să tipărească și să distribuie Memorandul, și cui?

Rațiul: Eu nu știu decât că n'am dispus eu. Dar dacă aș fi făcut vr'o declarație de asemenea natură, rog a mi-se ceti acea declarație.

Procurorul: Unul din domni a trebuit să dispună tipărirea și răspândirea.

Rațiul: Poate să fie cineva, dar nu știu cine, deoarece n'am fost nici eu, nici vice-președintele Pop de Basești.

Procurorul roagă tribunalul a întreba în privința aceasta pe Nicolae Roman, pe acel timp șeful Institutului Tipografic, unde s'a tipărit Memorandul.

Roman: Eu n'am fost șeful, ci un simplu funcționar, șeful meu a fost Eugen Brote, dela care am primit mandatul de tipărire.

Procurorul: Cine a dispus și făcut răspândirea Memorandului?

Roman: Eugen Brote mi-a încredințat o listă la cine să trimit Memorandul, ceea ce am și făcut.

Procurorul: Brote dela cine a luat mandatul?

Roman: Asta nu știu.

Procurorul: În fața judelei de instrucție din Bistrița ai declarat, că Brote ar fi avut mandat dela Rațiul (Se cetește procesul verbal de investigație în care stă că nu știe să fi dat cineva mandat domnului Brote, dar crede că ar fi dat poate Dr. Rațiul.)

Roman: Judele de instrucție contra voinței mele a trecut în procesul verbal, că Brote ar fi primit mandat dela Dr. Rațiul. Răspunsul meu atunci, la întrebaarea judelei: Dela cine a primit Brote

mandat, dela president? a fost, că se poate, dar eu nu știu nimic.

Procurorul: Cu judele de instrucție v'ați înțeles în limba germană, poate s'a făcut vre-o greșală la interogatoriul d-tale.

Roman: Nu știu, ceea ce știu este, că judele de instrucție din Bistrița, care m'a interogot pe mine, a fost un nebun.

Procurorul întreabă pe Rațiul dacă conferința dela 21 și 22 n'a hotărât ea ca să se tipărească și să se răspândească Memorandul.

Rațiul: În conferință nu s'a luat nici o hotărâre pozitivă cu privire la distribuire, deoarece comitetul n'a găsit niciodată de cuviință ca să se tipărească Memorandul înainte de a se fi prezentat Tronului. Acum dacă totuși publicarea lui s'a făcut pe când ne găsim încă la Viena, dl procuror s'ar fi putut convinge și din aceasta, precum și din declarațiunile lui Roman, că atât tipărirea cât și răspândirea a făcut-o ca proprietar nu comitetul, ci numai Brote.

Procurorul: Deoarece comitetul nu a aflat de cuviință ca să se tipărească și distribuie Memorandul înainte de a cunoaște rezultatul dela Tron, urmează că după-ce s'a cunoscut rezultatul, cineva a dispus tipărirea și răspândirea lui?

Rațiul: Noi nu am cunoscut rezultatul Memorandului până pe la mijlocul lui Iulie 1892, ear' în acest timp Memorandul era tipărit și răspândit deja.

Procurorul: Memorandul fiind înaintat la Tron, cine avea copie de pe el ca să-l tipărească?

Rațiul: Actele comitetului au rămas în biurolul meu, unde se găsește și redacția „Tribunei“. Se poate ca cineva în absența noastră să fi luat copie de pe toate actele și să le fi fost publicat.

Procurorul: Între actele de investigație se află o declarație a Dnului Rațiul, după care Memorandul s'a tipărit în temeiul unui proces verbal al comitetului și în care se declară, că Dr. Rațiul a dat mandat lui Brote pentru tipărire. Această declarație a fost dată judelei de instrucție de dl Brote. Pentru-ce acusatul nu arată procesul verbal și recunoștea sau nu aceasta declarație a lor?? (Sensatie profundă.)

Rațiul: N'am cunosțință de acel proces verbal și nu știu ce conține, în ce privește declarațiunea dată de mine dlui Brote, ea l'a fost încredințată pe când dnsul se afla sub investigație. Mi-a cerut-o și i-am dat-o.

Procurorul: Unde vi-s'a dat rezoluțiunea Memorandului?

Rațiul: La Sibiu prin prefectul din Sibiu.

Procurorul: Când a fost aceasta?

Rațiul: Pe la finea lui Iulie 1892.

Procurorul: Deoarece erați la Sibiu, ați comunicat-o cu dl Brote?

Rațiul: Da.

Procurorul: Odată-ce comitetul a hotărât tipărirea după rezoluțiune, ce dispoziții ați luat?

Rațiul: Nici una, Memorandul era deja publicat.

Procurorul: Investigațiunea a constat, că chiar și la 31 August s'a dispus nouă tipărire.

Rațiul: După-cum nu știu nimic despre dispozițiile primei tipăriri, tot așa nu știu despre cea din 31 August.

Jurații încep să pună întrebări, dacă textul Memorandului așternut cabinetului imperial e tocmai așa ca cel tipărit.

Dr. Rațiul declară că nu le-a colonațat, ear' în ce privește răspunderea, el nu o poate lua decât pentru cel dat împăratului, pe care l-a iscalit. La alte întrebări dacă a luat l-a răspunde pe dl Brote pentru-că a tipărit fără învoirea comitetului, dl Rațiul zice că nu

l-a luat la răspundere, fiind o afacere particulară a dlui Brote.

După o pauză de 15 minute se ia din nou interogatoriul dlui Roman, care declară din nou că tot ce a făcut numai din ordinul dlui Brote a făcut.

Președintele: În Maiu tipografia nu era încă proprietatea lui Brote, dela cine ai primit dar' mandat de tipar?

Roman: Institutul Tipografic s'a desființat deja în Februarie 1892 și de atunci și până la sfârșitul seful sau a fost Brote, dela care a primit toate ordinele, deoarece Brote dispunea.

Procurorul: Dela cine ai primit manuscrisul?

Roman: Dela Brote.

Procurorul: Textul german dela cine l'ai primit?

Roman: Dela Brote.

Procurorul: Ai avut mandat dela Brote de a distribui toate exemplarele?

Roman: După trebuință am primit mereu liste dela Brote. În 31 August 1892 m'am depărțat dela institut.

Urmează interogatoriul domnului Pop de Basești.

Declară că a luat parte la ședințele comitetului dela 25—26 Martie, pe care le-a presidat, Dr. Rațiul fiind absent.

În aceste ședințe nu s'au luat hotărâri nici pentru tipărire, nici pentru răspândire. Ședința dela 25—26 Martie n'a avut altceva de hotărât decât fixarea Memorandului votat de conferință. Scopul principal a fost ca Memorandul să ajungă la Tron, ear' nu ca să se distribuie. Dl Coroian a prezentat textul Memorandului ce era să se dezbătă. S'au făcut numai modificări de stil și nu esențiale. La întrebarea dacă s'a luat proces verbal despre ședință, răspunde că s'a luat, dar nu l-a putut vedea, deoarece ce a plecat.

Președintele: Procesul verbal de sigur vi-s'a trimis în urmă pentru vedere.

Pop de Basești: Lucrurile de cancelarie erau încredințate dlui Brote, care purta toate afacerile, locuind în Sibiu.

Președintele: Brote lucra din puterea lui sau din puterea comitetului?

Pop de Basești: În ce privește așternerea Memorandului la Tron, el a primit mandat dela comitet. Dar încât privește celelalte lucrări nu! Am întâlnit la Viena pe Brote și i-am imputat de ce a tipărit Memorandul înainte de a ajunge la Tron.

Răspunzând procurorului, Dr. Pop de Basești declară, că în privința publicațiunii și răspândirii Memorandului comitetul n'a luat nici o deciziune, nici înainte, nici după așternerea la Tron a Memorandului.

Mai pun întreabări jurații și judele Issekutz în privința banilor cu care s'a tipărit Memorandul.

Pop răspunde că au fost banii particulari, dar refuză orice-ce amănunte. În ce privește întrebarea dacă ia sau nu răspunderea Memorandului stabilit în conferința dela 25—26 Martie, declară că ia toată răspunderea.

Urmează interogatoriul lui Lucaci.

V. Lucaci declară că a luat parte la ședințele dela 25—26 Martie, dar că acolo nu s'a stabilit nici tipărirea, nici răspândirea Memorandului. În privința modificărilor declară că nu s'au făcut decât modificări de stil. Odată modificat s'a încredințat lui Brote.

Președintele: Îți vei fi aducând de sigur aminte, dacă s'au făcut modificări în părțile încriminate.

Lucaci: Nu le țin nici acum obiect de acuză, prin urmare n'am avut nevoie a le modifica. Brote a fost însărcinat cu traducerea textului german și maghiar, pe care să le aducă la Viena pentru subscriere și așternere. În Viena l-au

subscris, dar' nu au avut timp să-l mai și cetească. În ședință s'a luat hotărârea să nu se mai publice, dar' totuși s'a publicat în „Tribuna“, lucru care a luat la răspundere pe Brote. Ca prim-secretar al comitetului, dnsul nu s'a mai ocupat în urmă cu colonațarea textelor, deoarece Memorandul a fost deja publicat și în ziarele străine și prin urmare considerând lucrul ca fapt implinit, nu s'a mai ocupat cu cestiunea răspândirii și publicării.

Ședința se ridică la orele 2 anunțându-se a zecea pe mână la orele 8 dimineața.

(Va urma.)

— Presa engleză despre procesul Memorandului. Aproape întreaga presă engleză se ocupă cu situația Românilor din Transilvania. „Pall Mall Gazette“, care își deschisese coloanele sale de mai înainte cauzei române, continuă cu publicațiunile, în această direcție. În nrul dela 5 Maiu publică de nou o scrisoare a dlui Dimitrie I. Ghica. „Times“ dela 8 și 10 Maiu se ocupă în articoli mai lungi cu Români. „Standard“ dela 7 Maiu înseamnă sub titlu „Români din Ungaria“ un articol semnat de A. Sympathiser. „The Daily Chronicle“ și „Morning Advertiser“, ambele din 10 Maiu înregistrează rapoarte mai largi despre proces. „New York Herald“ din 9 Maiu publică sub titlu „Români din Ungaria“ un articol mai lung, unde arată moderațiunea și chibzuința Românilor, și exprimă simpatia opiniunii publice cauzei lor drepte.

— Presa franceză despre procesul Memorandului. Mai toate ziarele franceze înregistrează știri despre decursul procesului. Unele se rețin dela observări, altele le însoțesc cu comentare nu tocmai măgulitoare, și earăși altele înserează articoli întregi. „Le Matin“ (numărul dela 9 Maiu) zice că agitația între Români din Transilvania, departe a se calma, la din contră a prins o înrătățire repetată. „La Nation“ (10 Maiu) publică o dare de seamă despre proces semnat de dl V. A. Urechia, președintele Ligei. „Le Soir“ (8 Maiu) discutând răspunsul prim-ministrului Wekerle în camera din Pesta relativ la agitațiile din Cluj, zice că guvernul maghiar joacă un joc primejdios. „La Libre Parole“ (8 Maiu) vestește în termeni foarte aspri politica maghiară și zice că zilele de astăzi aduc aminte de timpurile opresiunilor turcești și ale invasiunilor hunice. Dl Frédéric Amouvetți publică în „Observateur Français“ și în „La Franco Nouvelle“ un articol mai lung sub titlu: „Cestiunea română“, care se termină în concluziunea, că procesul dela Cluj are o importanță europeană.

Și marele ziar belgian „L'Independance Belge“ se ocupă în mai mulți numeri cu cestiunea română.

Reptiliile maghiare în funcție. Prim-ministrul Wekerle a promis mai zilele trecute haitei șoviniste, că se va îngriji cu ajutorul fondului de dispoziție, ca „străinătatea“ să fie „bine“ informată despre „agitările valahe“ dela Cluj. Spre acest scop a sequestrat strmele telegrafice, a inhibat toate depeșele afară de cele trimise de corespondenții dela „Neue Freie Presse“ și „Pester Lloyd“, ear' toți „Schreib-Moritz“-ii dela biurol de presă din Pesta au fost mobilizați, pentru-ca să „informeze lumea“. Astfel și găsim în „Berliner Tageblatt“, un organ autorizat al jidănișmului, un articol cu frontispiciul pompos „Romania irredenta“, care „informează lumea“ că: „Români au cerut dela împăratul prin Memorand „ca Transilvania să fie unită cu România“; că „înainte de 1848 nici nu existau Români în Ungaria“; că „limba lor e o compozițiune de cuvinte maghiare și germane“;

că „Români lor, care nici nu existau ca națiune Maghiarii le instituesc școale, al căror număr după rapoartele statistice e impunător“. Ba obraznicul de Ovreiu nu se rușinează a spune în fața procesului din Cluj, că „judecătorii ascultă pe Români în limba lor românească și le dă sentențele în „aceeași limbă“. Dar — zice perciunatul — „fostul sclav nu se mulțumește cu libertatea, el cere domnia, cere un stat în stat!“

Slabă mângâiere.

Ori-care li-ar fi părerea asupra cestiunii române, dar' un lucru nu pot să tăgăduască ziariștii maghiari: nu pot să tăgăduască anume că presa din străinătate urmărește cu interes și simpatie cestiunea română. Nu se mai poate ține evidență despre numele ziarelor și numărul articolelor de ziare, care dela Memorandul studenților încoaci scriu cu cea mai caldă iubire despre noi.

Acum că s'a început procesul Memorandului, natural că atenția marilor ziare europene earăși este îndreptată spre noi. Ar trebui să scoatem o ediție separată, dacă am vol să dăm chiar și numai un scurt rezumat al tuturor articolelor ce s'au scris în săptămâna trecută asupra procesului ce i-s'a intentat poporului român, căci toate foile mari din Europa astfel caracterisă procesul Memorandului. Chiar ieri la biurol de presă român de aici s'au primit 37 foi din Italia, Franca și Germania, care continuă a blama toate apucăturile șoviniste maghiare.

Urmăresc cu deosebită atenție ziarele maghiare. Afară de „Hazánk“, celelalte toate tac, nu vor să iee cunoștință despre poporul de articoli, în care foile străine condamnă purtarea stăpânirii maghiare față cu poporul român.

Cu atât mai mare cas fac însă din doi articoli ce s'au scris, unul în „Post“ din Berlin, organ jidovesce, — ear' celalalt în „Perseveranza“, ziar italian, unde faimosul Ováry, Ovreu botezat, a reușit să-și străcoare câteva informațiuni false.

Bietii ziariști maghiari! Ce bucurie pe ei, cât sgomot fac și câtă silință își dau să arete că... Europa e cu ei... Te cuprinde mila ori îți vine să zici, cum foile maghiare își lmbată publicul cu apă rece, făcându-l a crede, că amintitele două foi — una a Jidovilor dela bursă, alta mică, provincială — reprezentă vederile „întregii lumi culte“.

Cinstiți confrăți! Dar' față cu aceste două fițiuci noi vă putem aduce cu gramada articoli din cele mai importante foi din Europa. Vă și servim cu ele în fiecare zi. Voi sânteți însă ca struțul: dinaintea pericolului vă ascundeți capul în nisip! Nu vreați să auziți nici să spuneți publicului vostru adevărurile crude ce popoarele apusene vă aruncă în față.

Ba chiar când vine cobeza, la ocașiuni date, se spună că privește lumea cultă despre voi, vă astupați urechile: în procesul „Foi Poporului“ când acusatul Russu Șirianu cerca să demonstreze că ați perdut simpatia Europei, presidentul l-a oprit să citeze din foile străine.

Se vede că cuvântul nostru de ordine este să țineți publicul cetitor într'o continuă stare de prostie, să-l duceți cu toate privilegiile în rătăcire. Săraci de duh cum sânteți și fără nici o re-mușcare în fața infamiilor ce sevrșiți.

singura voastră preocupare e ca publicul vostru să nu ajungă la vre-o informație mai bună, la o judecată mai serioasă, căci altminteri iute-iute ar afla că până acum v'ați bătut joc de el, hrănindu-i intelțul cu stupidități.

Dacă așa înțelegeți misiunea voastră: pe de o parte să întortochiați lucrurile, ear' pe de altă parte să ascundeți adevărul, noi n'avem nimic de zis. O să ajungeți astfel să viciați complet întreaga suflare maghiară, încât vieța noastră publică o să fie adevărată... babilonie!

Ear' atâta veți ști și voi, că încurcătura babilonică la destrămarea și ruina a dus.

Când în fața mormanului de foi ce vă spun adevărul voi vă mângâiați cu doi articolași, faceți impresia luptătorului, care contra sabiei ascuțite vrea să se apere cu o nuia subțire.

E zadarnică astfel de apărare. E slabă și falsă mângâierea pe care o dați publicului vostru, prezentându-i opinia publică europeană ca fiind vouă favorabilă, pe când adevărul e că niciodată o cări mai multe nu v'a ajuns.

Dar' nu vreți să le înțelegeți. Se vede că nu știți, cum în lume popoarele au perit nu prin cuitropire străină numai, ci și sub disprețul oamenilor de bine.

Leandru.

Provocațiunile și brutalitățile Ungurilor.

Cluj, 16 Maiu n. 1894.

Ieri s'a ținut o nouă perchișiție la Hotel-Biasini. Motivul acestei perchișiții a fost: 3/15 Maiu. În adevăr nu-și aduce lumea aminte că va fi fost vre-odată presa maghiară în denunțări cu ocazia acestei zile mai infamă decât acum.

De astă-dată sediul agitațiilor românești e, după zările maghiare, Blajul. În adevăr tinerimea română din Transilvania și Ungaria publicase înainte de proces un manifest, în care cerea poporului ca să se manifeste în ziua de 3/15 Maiu pe toate căile. De aici goana teribilă, consignările de miliție, desfășurarea forțelor gendarmeriei în tot Ardealul. Nu avem știre pozitivă de cele petrecute la Blaj, unde Românii aveau să se adune pe Câmpul-Libertății. Dacă ar fi să ne luăm după zările maghiare, Românii au avut și conflicte sângeroase cu gendarmii. „Egyetértés” raportează că ar fi rămas mai mulți Români greu răniți în ciocnirea cu gendarmii din Blaj. Am rețut un curier la Blaj să cereteze.

Pe când avem puține știri din afară, în giurul Clujului s'nt adunați Moții în număr mare și ei vin mereu.

Satele Gilău și Feneș s'nt pline de Moți, ei nu voesc să se risipească, din contră declară autorităților, că s'nt hotărțiți cu ori-ce preț să intre în Cluj, deoarece ce au afaceri.

Preotul Ilarian Banciu, arestat acum 5 zile în satul Gilău, a eșit azi din temnița de aici. El nu va fi pus pe picior liber, deoarece s'a hotărât să stea în arest preventiv, sub pretext că a fost prins în flagrant delict de agitare. A făcut apel contra acestei deciziuni a tribunalului la Curie.

Reformele păgâne.

„Lupta dela Cluj”, cea măreață și impunătoare în toate privințele, ce o duce de 12 zile neîntrerupt poporul român de sub Coroana Sfântului Ștefan, pentru a scutura jugul asupritor al netoleranței desfrânate de rasă; încordarea, însuflețirea și emoțiunea cu care toți ne uităm, urmărind curajul neînfrânt al iubiților noștri eroi de pe banca acuzărilor; biruința morală netăgăduită, recunoscută de însuși spiritele neprecupate printre Maghiari (vezi articolul reprodus ieri al lui „Hazánk”), câștigată îndată în prima zi a pertractării procesului „Memorandului”: toate acestea au cuprins și cuprind mereu fără a slăbi într'atâta toată firea, toată vieța, cugetarea și simțirea fiecărui Român, încât celelalte manifestațiuni ale vieții publice și private îi apar mult mai neînsemnate, mici decât în zilele de lupte cotidiene.

Pricepem pe deplin și găsim justificată această stare psihologică a poporului nostru peste tot și a fiecărui Român îndeosebi, și numai bucura — ne putem de această puternică dovadă a nebiruitei noastre conștiințe naționale. Și atât e de elementară, atât de neînvinșă această pornire, încât și noi, care, inspirându-ne în primul rând de cugetul și simțirea poporului nostru, am fost atrași pe deplin în acest su-

blim vîrtegiu de însuflețire și nu ne-am ocupat în foaia noastră cu alte evenimente politice, chiar și însemnate, mai ales din lăuntruț terii.

Astfel se explică și astfel rugăm publicul nostru să ne justifice, că până acum n'am avut vreme, sau dacă voiți convenita atracțiune, a discuta asupra fazei prin care au trecut reformele păgâne ale guvernului în timpul pertractării procesului națiunii române — „Luptei dela Cluj”.

Precum este cunoscut deja, casa magnaților, în ședința sa dela 10 Maiu, a respins proiectul despre căsătoria civilă cu 21 voturi majoritate, în care se aflau cei mai înalți funcționari ai statului și ai Curții, despre care cu drept cuvânt se poate presupune, că numai cu învoirea cercurilor celor mai înalte au putut să vină din Viena la Budapesta, pentru a pune votul lor în cumpănă.

Cum lesne se poate închipui, votul camerei de sus băgase mare spaimă în sinagogă, în preoții și credincioșii neopăgânismului liberal-ovreiesc. În deruta produsă, se repezi marea preot al neopăgânismului, Wekerle, Sâmbăta trecută, 12 Maiu, la Viena spre a implora dela Monarchul cel puțin vremelnică scăpare de potopul — urgiei popoarelor creștine din țeară. Se întoarse încă în aceeași seară, Sâmbăta, după ce a avut audiență de o oră și jumătate la Împăratul, cu zimbet pe buze (așa zic reptilele neopăgânismului) acasă și prima zi după Rusaliiile apusene, Marția trecută, convocase turma sa spre ai comunica speranța de scăpare.

Telegramele oficiale publicate în numărul nostru de ieri ne vestesc cam cu ce speranțe s'a întors capul coortei jidano-maghiare dela Viena. Nu e vorba, ele spun, că atât în conferințele partidului seu cât și în camera sa neopăgână s'a arătat cât se poate de voinicos și burduf de speranțele cele mai promițtoare. Și totuși asupra noastră ele fac efect, că ar fi numai ultima încurajare în prevederea unei căderi inevitabile. În această a noastră părere ne întărește pe lângă multe alte momente și unele enunțaițiuni ale celui mai competent monitor al companiei liberalojidano-maghiare, am numit pe „Pester Lloyd”.

Eată ce scrie Ovreul acesta în numărul seu dela 15 Maiu, adevărat când nu avu încă loc înfrinerea credincioșilor, dar' când el știa deja cu ce ispravă s'a întors patronul seu Wekerle din Viena:

„Se știe, că situația și-a căpătat caracterul seu critic nu prin votul refuzător al camerei însăși, ci mai îndeosebi prin impregiurarea, că unii dignitari ai curții veniseră în casă, spre a-și depune voturile lor în contra proiectului”.

După-ce ia apoi în batjocură pe membrii opoziționali din casa magnaților, Ovreul guvernamental zice:

„Pentru momentul acesta, nu e vorba, situația e lămurită în mod plăcut; dar' greutățile nu s'nt de loc înlăturate”.

Mai vorbește pe urmă despre „originea” votului casei magnaților prin aplicarea „mijloacelor cu totul legale”, făcând în mod obraznic a înțelege pe Coroană, să interzică dignitarilor Curții de a veni să voteze pentru a doua-oară în contra proiectului, când camera deputaților îl va trimite îndrăcit casei magnaților; și prevestind că până la acest al doilea vot vor fi numiți membri noi ai casei de sus unii din aderenții neopăgânismului.

Sfîrșindu-și articolul ofensător în multe locuri și pentru Coroană, Ovreul guvernamental „resumează” astfel:

„Situația este într'atâta lămurită, că neînțelegerea (adevărat între guvern și Coroană. Red. „Tribunei”) este delaturată și proiectul va veni earăși în cameră spre a se pronunța ea. Restul depinde dela „garanții”, pe care guvernul voeste să-și le procure privitor la a doua discuție în casa magnaților; hic Rhodus, hic salta!”

După telegrama de aseară guvernul a recomandat în ședința de ieri a camerei primirea neschimbată a proiectului de lege, fiind convins, că proiectul corespunde dorințelor opiniunii publice (ovreiești. Red. „Tribunei”) și că o liniștire deplină a aceleia e cu putință numai prin primirea proiectului. Propune deci ca „nunțul” camerei de sus să fie pus la ordinea zilei în ședința de mâine, fără a fi predat comisuni.

Ear' în conferința partidului s'a decis că dacă camera va primi din nou proiectul, atunci guvernul are datoria constituțională a căuta, înainte de a decide casa magnaților, toate acele mijloace constituționale, în privința cărora se poată cere încuviințarea prealabilă a Coroanei, care e potrivită a aplana divergențele dintre ambele camerele și a asigura proiectului victoria.

Așadar' telegramele ce ne vor sosi astăzi în ultima oară ne vor înștiința despre faza cea mai apropiată a reformelor păgâne și „victoria” liberalojidano.

Adrese de aderență.

Ighiel, 30 Aprilie v. 1894.

Poporul român din comuna Ighiel (ctul Albei-inferioare) declară înaintea lumii civilizate, că plângerile sustenute Preabunului nostru Monarch în Memorand sunt plângerile poporului român, și iubitul nostru comitet național și-a împlinit numai o sfântă datorie față cu poporul român.

Vă salutăm și vă votăm încredere, iubii noștri conducători și fiți mândri, dacă suferiți pentru sfânta noastră cauză, că suferința voastră asupra noastră se răfrânge.

O idee și țintă politică și măreață avem cu toții. Înainte dar'!!

În numele mai multor locuitori din comuna Ighiel:

Octavian Popescu,
proprietar.

Selcud, 15 Maiu 1894.

Poporul român din comuna Selcud bărbați, femei, tineri, bătrâni, mari și mici salută cu entuziasm pe stegarii poporului român, care cu fruntea ridicată stau pe banca acuzărilor la Golgota.

Cugetul și inima lui e aproape de voi, căci pentru el luptați, suferințele voastre s'nt ale lui, pe toate căile vă vor urma, și declară că procesul Memorandului e procesul lor, judecați fiind luptătorii noștri, judecați va fi toată suflarea românească. Poporul român.

Prea stimatului comitet central al partidului național român.

Cluj.

(Banca acuzărilor.)

Azi în 7 Maiu după terminarea serviciului divin mai toți poporeni comunei Sânpaulului s'au intrunit în localitatea parochială și s'au înțeles de ceea-ce se întimplă cu iubii noștri conducători ai partidului național, fiind triți la Cluj de către stăpânirea maghiară pentru-că au cutezat a duce plângerile noastre legale și drepte cuprinzându-le în un Memorand înaintea Tronului Împăratesc regese apostolic. Cu această ocaziune poporeni adunați plini de indignare au protestat solemn în contra acestor procederi legale, pentru-că toate câte se cuprind în Memorand s'nt jalbele, plângerile și suferințele noastre, cu conducătorii noștri ne vom lupta până la moartea și fi vom însoți, fiindcă pentru cauza noastră cea sfântă și dreaptă se luptă.

Rugându-ne ferbinte în tot momentul la Atotputernicul și atotștiutorul bunul Dumnezeu ca să întărească inimile prea stimatilor și iubiților noștri conducători, ca pe națiunea română să o scape dela perire.

Nu vă temeți, iubii ai națiunii martiri, la moarte la vieță cu voi vom fi, Românul e conștu de sine și soartea lui.

Dumnezeu ajute dreptății.

Chirileu-Sânpaul, 7 Maiu 1894.

George Todor, Nicolau Ratiu, Alexandru Ratiu, Ioan Fărcaș, George Morariu, Ioan Chiliș, Mihail Ignat, Ioan Ignat, Ioan Ciurbireu, George Ciurbireu, Alexandru Șonfălean, George Șonfălean, Sandu Rujea, Andrei Ignat, George Pop, Ioan Popu, Simion Morariu, Ioan Morariu, Vasile Ciurbireu, Stefan Moldovan.

În lupta grea ce o purtați, voi aleși reprezentanți ai poporului român, mai cu seamă acuma pe banca acuzărilor la tribunalul din Cluj, noi în numele întregului popor din comuna Lupșa, nu întărim a striga în fața lumii întregi, că una s'ntem cu voi, în simțiminte, în gândiri și în aspirațiuni.

Politica urmată cu ducerea și răspândirea Memorandului s'a făcut la expresia noastră dorință, cu voea și cu știrea noastră.

Procesul ce vi-s'a intentat, nouă tuturor ne sună.

Amurtească deci toate acele voci, care cearcă o împărechere între domni noștri și noi poporul.

Pe calea apucată pașiți înainte, căci noi avem cunoștință deplină despre dreptatea sfintei noastre cauze.

În inimile noastre cu voi vom rămâne până la ultima picătură de sânge. În numele

dreptății și al umanității, vă dorim tărie și curaj și în această desnădăduită încercare a potrivnicilor noștri. Sfîrșind cu salutul nostru creștinesc Christos a învia! dorim înviere poporului român în timpul cel mai apropiat.

Munții-Apuseni, Lupșa, 5 Maiu.

Petru Cosma, George Cabulia, Ioan Mândru, Nicolae Căpău, Constantin Pop, Vasiliu Oncu, Lazar Bașca, George Căbulea, Andrei Candrea, Ioan Cimonian, George Giurgiu, Nicolau Pop, Vespasian Onițiu, Ioan Baste, Nicolau Ceapa, Vasile Crișan, Vasile Cosma, Ioan Auroncu, Nicolae Giurgiu, Dumitru Răcătău, Ioan Hancăș, George Căbulea, Ioan Pop, Nicolae Căbulea, Teodor Roman, Ioan Căbulea, Vasile Săbău, Vasile Penciu, Alexandru Nandu, Vasile Rentea, Vasile Nandu, Dumitru Nandru, George Oprea, Nicolae Nandru, Ioan Crângu, Vasile Penciu, Dumitru Crângu, Toma Orbu, Nicolae Crișan, Nicolae Goșa, Dumitru Caba, Alexandru Goșa, Ioan Pop, Nicolae Căbulea, Nicolae Penciu, Stefan Pop, Vasile Giurgiu, Ioan Pratiian, Ioan Săbău, Alexandru Crângu, Nicolae Culda, Nicolae Prata, Dumitru Burean, George Purda, Vasile Dumitraș, Ioan Opreș, Simeon Ispas, Petru Mihinda, Petru Popa, Nicolae Merenuț, Vasile Bădău, Ilie Albu, Nicolae Orbu, Nicolae Cioran, Vasile Cabu, Constantin Albu, I. Basta, V. Goșa, I. Giurgiu, Iacob David, V. Albu, Ionichie Căbulea, D. Pop, I. Căbulea, Gavril Cosma, Petru Andres, Vasile Albu, Vasile Pisteu, Nicolau Hentea, George Albu, nedescifrabil, Nicolae Albu, Petru Pop, Ilie Bădu, Ioan Bădu, Dionisie Roman, Nicolae Budugan, Dumitru Samoilă, Nicolau Nicoră, Ioan Șpan, Vasile Cacioc, Petru Șerban, Vasile Gardiță, George Tutulea, Gavrilă Bădu, Dumitru Nandra, Vasile Gozbaia, Nicolae Baste, Samoilă Nicolae, Petru Harc, Militan Banciu, Ioan Pascu, Tudor Giurgiu, Petru Bădu, Ioan Vonvea, George Vonvea, Petru Popa, George Oprea, Ioan Roșca, Constantin Claca, Vasiliu Merenuț, Nicolae Căbulea, I. Drelea, Petru Reutuț, Ioan Nicoră, Vasiliu Gordița, Teodor Dumitru, Ioan Andres, Vasile Nicoră, Emilian Căbulea, Vasiliu Albu, Nicolau Nandra, George Andreș, Orbu Simanu, Nicolau Albu, Dumitru Albu, Nicolae Bătaga, Ioan Sărbu, Ioan Albu, Ilie Nicoră, Todor Gordița, Petru Pisteu, Petru Nicoră, Basile Nicoră, Ioan Albu, Simion Peciu, Ioan Buduan, Vasile Hentea, Ioan Roșca, Laurențiu Nicoră, Ioan Bătaga, Petru Popa, Vasile Căbulea, Nicolau Bădoi, Todor Lazar, Ioan Roșca, Dumitru Roșca, Andrei Gavrilă, Nicolae Andrieș, Iacob Puzda, George Culda, George Andrieș, Ioan Căbulea, Dumitru Popa, Aron Goia, Ilie Șpan, George Sărbu, Ioan Ardelean, Todor Roșca, Gavrilă Andres, Vasile Ardelean, Petru Andrei, Ilie Andres, Petru Căbulea, Stefan Ciraiu, Vasile Cășuț.

Comitetului național român

în Cluj.

Să nu gândiți că singuri stați în judecată, Sântem și noi acolo, chiar cu voi deodată, Cuvintele rostite din pieptul vest român, Voi le-ați dus acolo din al nostru stn, La osânda, ce dușmanii, sigur pe voi pune, Cu drag lua-vom parte, cu întreaga-ne națiune, Trăească luptătorii, cari luptă și-au luptat, Să trăească țeara, dreptatea și Regele-Împărat.

Obregia, 6 Maiu 1894.

Artemon Blășian, Basiliu Gruia, Arion Brânză, Gligor Ciontea, Onu Mănărzian, Fira Lupea, George Popa, Lina Popa, Petru Lupea, Filip Popa, Dumitru Stanciu, Onu Bobițian, Vasile Clegia, Ana Clegia, Pavel Sălcău, Maria Sălcău, Ieronim Ciontea, Anica Ciontea, Cnu Mărginean, Maria Mărginean, Dumitru Mărginean, Anica Mărginean, Ioan Mărginean, Andrei Totojan, Maria Totojan, Ioan Totojan, Ioan Lupea, Chia Lupea, Iacob Lupea, Maria Lupea, Maria Avram, Sebastian Bobițian, Anica Bobițian, Iustina Geler, Iodu Breaz, Ana Breaz, George Lupea, Lina Lupea, Onu Breaz, Petru Breaz, Chimu Breaz, Cornelia Breaz, Chia Mărginean, Ioan Lupea, Gligor Lupea, Iacob Lupea, Susana Lupea, Alexandru Lupea, Ioana Dumitru Breaz, Chia Breaz, Sivu Bărbășiu, Maria Bărbășiu, Simion Carnat, Ioan Stanciu, Petru Bobițian, Ana Bobițian, Teodor Panța, Ana Panța, Simion Barna, Elena Barna, Maria Lupea, Vasiliu Lupea, Chia Lupea, Stefan Aldea, Maria Aldea, Luca Bobițian, Chia Bobițian, Teodor Lazar, Ana Lazar, Teofil Bobițian, Ana Bobițian, Giurca Geleriu, Chia Geleriu, Iacob Breaz, Anica Breaz, Culica Breaz, Susana Breaz, Cula Sărbu, Petru Sărbu, Ana Sărbu, Anica Sărbu, Ioan Lupea, Susana Lupea, Paraschiva Lupea, Simion Lupea, Aron Popa, Maria Popa, Melentie Popa, Ioachim Șerban, Nicolau Clegia, Maria Clegia, Petru Clegia, Ana Clegia, Onu Clegia, Magdalina Clegia, Petru Clegia, Maria Iuga, Ioan Ciontea, Ioana Ciontea, Milian Ciontea, Ioana Ciontea, Maria Ciontea, Nicolae Ciontea, Maria Ciontea, Lazar Trifan, Filip Mărginean, Mihailă Florea, Maria Florea.

Ai noștri iubiți reprezentanți.

„Unul pentru toți, și Toți pentru unul”.

Ziua de 7 Maiu — proba de foc — unică fiind în analele istoriei, tot astfel se fie și ținuta voastră în fața justiției instituită în mod nefiresc, dați lumii și îndeosebi adversarilor noștri cele mai reale probe, că sânge din al lui „Mucius Scaevola” curge cu imbelșugare în vinele poporului român, ear' inimi ca a „Corneliei, mama Grachilor” bat cu tărie în pieptul fiecărei fiice de Română.

Înainte deci, pe calea legală de până acum, și ne veți afla totdeauna alături cu voi; sufletele noastre vă acompaniază pe banca acuzărilor unde vă însoțim cu mândrie. Trăească patria! Triumfe dreptatea! Trăească națiunea și bravii ei conducători!

Ha țeg, 6 Maiu 1894.

Ai voștri frați și surori:

Marcu P. Muntean, B. Popovici, Mărioara Eliu n. Muntean, Constantin Popescu, Aron Muntean, Spiridon Nasta, Anica Muntean n. Opreș, Todor Făgărășan, George Copil, Sica Lada, Petru Clecan, Timar Todor, George Șandru, Virgiliu Popovici, Fira Făgărășan, Ioan Buzdugan, Francis Muntean, Constantin Halmaghi, Sofia Șoimuș, Mariștea Halmaghi, Victoria Popovici, Avram Timar, Mariștea Muntean, Marcu Sanfir, Todor Vresiu, Florian Pavel, Susana Florian, Ioan Bologa, Todose Pătruț, Todose Karku, G. Șandru, I. Șoimuș, Ioșif Dumitrescu, Maria Dumitrescu, Telucan Șandru, Maria Telucan, Veronica Cismaș, Constantin Ciuci, Ioan Murariu jun., Ioan Murariu sen., Luch Alecu, Marcu Dobo, Todor Popescu, Maria Popescu, Fira Costa, Marcu Popescu, Marcu Copil, George Dobo, Todor Dobo, Neti Todose, Muntean Fărcaș, Basiliu Vutca, Nicolae Macra.

Iustri bărbați!

Vă admirăm pentru iubirea de neam și de dreptate. Perseverati! Noi vă urmăim, de va fi lipsă, chiar și la moarte! Principiile pentru care luptați: egalitate, libertate, frățietate, s'nt principiile poporului român!

D-zeul dreptății să vă proteagă și înaintea barei judecătorești, unde s'nteți trași! Poporul român al Sadului în ziua marelui martir George.

Dumitru Lotreanu, Ioan Hăuș, Nicolae Vasii, Nicolae Barb, Ioan G. Vasii, Dumitru Lupu, Ioan Savu, Dumitru Zaharie, Ioan Barb, Ioan Baer, Dumitru Lal, Simeon Boleta, Ioan Galea, Dumitru Pușcașiu, Dumitru Hanea, Ioan Bunea, Dumitru Băncioiu, Dumitru Dragomir, Nicolae D. Dancanețu, Dan Dancanețu, Dumitru Dancanețu, Nicolae Fleschin, Ioan Popica, Dumitru Achim, Stefan Bunea, Nicolae Veștemean, Nicolae Veștemean, Constantin Ciungu, Dumitru Boleta, Constantin Dancanețu, Ioan Șandru, Dumitru Cimpoa, Ioan Bunea, Ioan Lotrian, Ilie Hambașanu, Constantin Muntean, George Hambașanu, Stan Popico, Stefan Hanea, Nicolae Dregieiu, George Dregieiu, Dumitru Oancea, Constantin Lal, Nicolae Sevuzan, Iacob Roman, Ioan Oancea, Nicolae Lotrean, Ioan I. Vasii, Ioan Cotoară, Simeon Hăuș, Stefan Vintilă, Ioan Hambașanu, Savu Opreș, Lazar Vasii, Nicolae Pușcaș, Nicolae Veștemean, Nicolae Hania, Dumitru Patriscu, Bucur Botărel, Nicolae Stanovicu, Ioan Veștemean, Nicolae Stancu, Ioan Luțoiu, Nicolae B. Bunea, Nicolae Bunea, Dumitru Ioan, Dumitru Muntean, Toader Hambașan, Anghelu Achim, Nicolae Duma, Dumitru Hania, Dumitru Levezan, Nicolae Muntean, Iosiv Pușcaș, Stefan Bolată, Ioan Roman, Nicolae Slanea, Nicolae Pușcaș, Savu Dregieiu, Bucur Hanea, Dumitru Popoviciu, Simeon Barb, Dumitru Lotrean, Anghel Dregieiu, Simeon Lotrean, George Lotrean, Ioan Crețu, Ioan Cimpoa, Toma Lotrean, Ioan Dancanețu, Nicolae Hanea, nedescifrabil, Dumitru Barb, Nicolae Șandru, Ilie Zacharie, Dumitru Șandru, Ilie Jida, Stefan Chirca, Dumitru Popa Oprea, Ilie Ivelcea, Pantilimon Teroriu, Ioan Hanea, Stefan S. Barbu, Nicolae Cimpoa, Ioan Frățilă, Ioan Veștemean, Mățu Șamu, David Oltean, Dimetrie Cotoară, Ioan Simition, Ioan Tatu, Ioan Dragomir, Nicolae Boleta, Nicolae Hania, Bucur David, Nicolae Bunea, Dumitru Bunea, Ioan Cimpoa.

Presa străină

despre

procesul Memorandului.

Procesul Memorandului preocupă foarte mult presa europeană.

Astfel zările franceze s'nt unanim într'a simpatia pentru Români. Amintim aici pe cele mai principale din'tre acestea:

„Journal des Débats” din 7 Maiu st. n. publică un lung articol pe pag. I, în care cu competență face istoricul procesului dela Cluj și termină zicând că: „Dr. Rațiu și cei 24 din colegii sei compar înaintea justiției dela Cluj. Soartea lor, de altfel, este puțin îndo-

elnică, deoarece guvernul și-a rezervat dreptul de a compune curțile cu jurați, prin ordonanțe ministeriale, din magistrați exclusivamente maghiari, și în procesele de tendințe ce s-au făcut în mare număr în aceste din urmă luni...

„L'Indépendance Belge” dela 7 Mai cuprinde și ea un foarte lung articol, făcând istoricul procesului dela Cluj și al persecuțiilor de tot felul, la care Românii ardeleni sînt supuși, care a făcut că „neîncrederea Romnilor în administrația maghiară crește din zi în zi și ei nu vîd în funcționarii maghiari decît dușmani cumpliti ai rasei lor...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

În fine „L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

„L'Indépendance Belge” incheie lungul seu articol asupra acestei mari chestiuni prin următoarele prevederi generale relative la rezultatul actualei stări de lucruri în Ardeal: „Guvernul maghiar se mîngăie cu speranță, că procesul din Cluj va aduce o schimbare a situației. Dar, după toată aparență, în loc de a opri agitațiunea națională în Transilvania, o va face mai activă...”

pus stăpîni acelei țeri, unde partida dominantă nu prea are aer sfînt, și care caută toate ocaziunile de a-și manifesta aceste sentimente, atît de potrivite naturii lor.

„Pretutindena, în drumul cătră localul tribunalului, acușaii au fost primiți cu simpatie și adevărate ovațiuni...”

„Incuragierile la rezistență vin și din România, unde s'au ținut meetinguri, la care au asistat notabilități din toate partidele, protestînd în contra atitudinii guvernului maghiar...”

„Figaro” scrie un articol eșit din penna publicistului Jaques St Cere, zicînd între altele: „Este rar a vedea un popor, care se luptă de mulți ani pentru independență și libertate, care sînt necesare pentru dezvoltarea sa. Această luptă a dat ansă la un spectacol, care se petrece acum în Ungaria și agită Europa orientală; acesta este procesul dela Cluj...”

Ziarul parisian descrie apoi luptele noastre naționale, tendințele de maghiarizare cu forța, așternerea Memorandului, apoi continuă:

„Jurii e compus din Maghiari, care nu știu nici un cuvînt românește; cauza acușaiilor e perdută dinainte, și se telegrafează, că jurații își petrec timpul a amenința și a insulta pe aceia, pe care au jurat să-i judece fără ură.”

„Guvernul maghiar își strică mult, când își arată liberalismul seu prin aceea, că face mare caz cu relațiunile sale față cu Austria și nu ține cont de impregiurarea, că naționalitățile sînt asuprite de elementul maghiar.”

„Fiecare om, care iubește libertatea, dorește achitarea Drului Rațiu și a „complicilor” sei.

Manifestațiuni

pentru membrii comitetului partidului național. Sângeorgiu, 7 Mai 1894.

În legătură cu cele ce vi-s'au scris din părțile acestea despre petrecerea și însoțirea în adevăr grandioasă, ce s'au făcut până la gara din Bistrița membrilor comitetului național Gerasim Domide și Gavril Tripoș, vă comunic, că astăzi în 7 Mai s'a ținut aici serviciu dumnezeesc pentru procesul vecinic memorabilului Memorand. Când clopotele des-de-dimineață — pe la 5 ore sunau oarecum jalnic — poporul din toate părțile năvăla cătră biserică cu gând să ridice rugăciuni la Dumnezeu pentru-ca să trimită ajutor și mângăiere celor asupriți.

Și când poporul își lasă toate în pămînt, când el se smulge dela munca zilnică ca să alerge la altarul sfînt, atunci dovedește mai înainte, că este spăriat și îngrijat de soartea sa; a doua, că în cele mai mari năcazuri recurge la cele mai blânde și morale mijloace și nu la brutalități, disordini și turburări: dovedește mai înainte, că departe de a fi sîlbatec, cum îl numesc dușmanii seculari, el este iubitor de pace și ordine; dar mai presus de toate dă o eclatantă mărturie, că se identifică cu conducătorii sei, îi recunoaște de ai sei și-i petrece cu gândul pe toate căile și în toate lucrările întreprinse în cauzele noastre românești.

Ear' când un popor întreg, când bătrîni încărunțiți și gîrboviți de povara anilor alături cu tineri și copii nevinovați se îndreaptă și acum cătră Dumnezeu popoarelor, care ne-a apărut secolii întregi, mai poate cineva să se îndoaie de ajutorul celui Preatnalt?!! Ar fi și timpul! Am trăit pe aici și zile bune, dar' rîul cumpînit spre noi cam de două decenii încoace nu mai ia sfîrșit, ba se îndoaie pe zi ce merge, și lucru ciudat! poporul lovit în interesele lui materiale n'a dat atâtea semne de nemulțumire și n'a fost atît de îngrijat de soartea sa ca acum, ca acum când se vede amenințat în credință, în religieune, în biserică și școala sa prin legile „cele păgâne”.

Sîntem informați, că și în bisericile române din giur s'au făcut în ziua de 6 sau 7 Mai rugăciuni pentru cei asupriți, despre ceea-ce cred că vor fi sosit sau vor sosit rapoarte.

Sîrbarea zilei de 3/15 Mai.

Sîlește, 4/16 Mai 1894. Frumoaze dovezi de iubire de neam au dat ieri Sîleștenii, sîrbînd ziua de 3/15 Mai, cum pînă în estan nu s'a pomenit.

Anume la 8 ore dimineața tot poporul și întîlnița s'a strîns, chemați de clopote la biserică cea mare, unde s'a celebrat în mod solemn și foarte frumos o liturgie.

Rugăciunile vrednicului preot P... pentru membrii comitetului național, și pentru înflorirea neamului nostru au fost foarte bine întocmite și era înălțător să-i vezi pe toți,

mici și mari, ingenușia și roșind rugăciunea respectivă după preot.

La fine s'a celebrat un parastas aproape de 401 preoți în memoria celor căzuți în 1848.

Pe la orele 2 după amezai era să eșim cu toții afară la verdeață, dar' timpul nefavorabil ne-a împedeat, și așa ne-am concentrat cu toții în piață, unde cu cântece naționale, jocuri și câte un păhar cu bere am petrecut pînă spre seară.

De acolo am expedit următoarea telegramă:

Dr. Valeriu Branise Cluj. Hotel Biasini.

Fii interpretul nostru pe lîngă membrii comitetului național aduși înaintea barei judecătorești în Cluj.

Comunică-le că: Sîleștenii adună la sîrbarea memorabilei zile de 3/15 Mai, când Românii au hotărît a se emancipa din jugul sclăviei, salut și admiră membrii încredințați zicîndu-le:

Înainte, căci dreptatea și un popor întreg este cu voi.

Mosora, Dr. Calefariu, Pîtruțiu, Sirbu, Iordache Roșca, Comșa, Popa, Banciu, Comșa, Chirca, Beju, Florian, Hertia, Neamțu, Tomoia, Roman.

De teamă că nu va fi expedită nu am adresat-o unui membru al comitetului național...

Spre seară ne-am retras în hotelul comunal, unde în liniște și veselie am petrecut pînă noaptea tîrziu.

De notat este că gendarmeria de aici a telegrafat după ajutor și au sosit încă vr'o 20 gendarmi, care cu toții așteptau în giurul nostru un privilegiu de a salva ideea de stat maghiar. Au rămas însă cu buzele umflate, căci acel privilegiu nu li-s'a dat, din contră domnia o ordine perfectă pe lîngă mare însuflețire.

CRONICĂ

Foiața „Tribunei”. Din cauza colosalei imbulzeli de material am fost siliți să încetăm deocamdată cu publicarea memorabilului discurs al lui Simeon Bărnăuțiu.

L'Éclair, ziar parisian foarte răspîndit, aduce în numărul seu dela 12 Mai portretul venerabilului domn Dr. Rațiu, făcut, precum se vede după o fotografie. Portretul îi urmează o biografie în vre-o 50 de rînduri a presidentului național.

Le procès d'une nation (les Roumains de Transylvanie) este titlul unei broșuri pe care am primit-o azi cu posta. Ea a apărut la Paris. Autorul ei este domnul Jean d'Arges.

Studenții români în Anvers. Dintr-o corespondență particulară aflăm că „Societatea studenților români din Anvers” și-a ales un nou birou compus din următorii membri: Preș. G. Cristolovescu; v.-preș. I. Demetrian; secretar: L. Roman, vice-secretar: C. Popescu, și cassar: A. Chicomban.

Logodne. Dl Dr. Aurel Cosma și d-soara Lucia Minodora Cosma și-au sîrbat la 21 Aprilie logodna.

Dl Iulian Popes u, teolog absolvent al dieceei Aradului s'a logodit cu d-soara Valeria Cosma, fiica dlui Teodor Cosma, comerciant în Căpruța.

Din Halmagiu ni-se anunță logodna domnului Petru Irhasiu, comerciant în Halmagiu cu domnișoara Elena Mattescu, fiica preotului român gr-or. din Herțegani.

Necrologe. Paul G. Ioanovici, comerciant în Orșova, a răposat la 15 c. n. în etate de 43 ani.

Titu L. Filip, fost diurnist la judecătoria cerc. din Blaj, a răposat în 13 c.

Episcopul Pavel din Oradea-mare a ordonat, ca Béla Pituk, care s'a purtat în mod atît de mîrșav față cu el și biserică, să nu mai fie privit ca membru al dieceei greco-catolice din Oradea-mare, totodată și se interzice exerciere funcțiunilor preoțești și se detrage pensiunea de 300 fl., pînă când nu se va pocăi și nu va cere dela Papa deslegarea de excomunițiune. Pituk a apelat la Papa în contra acestei sentențe.

Volnicile gendarmilor. Ni-se scrie din părțile Aradului: În comuna Monorastia, com. Arad, la 3/15 Mai a. c. vighitorul satului a voit să ducă o mulțime de găște de pe pămînturile sătenilor la antistia comunală. Proprietarii maghiari au alergat după el și prinzîndu-l de grumazi au început să-l bată crâncen. Bietul om ar fi fost omorât, dacă nu-i veniau într'ajutor alți oameni. Nu s'au îndestul însă cu bătaia, ci au trimis și după gendarmi, care, vezi Doamne, îndată sar în ajutorul celui vinovat, și venind acestia să caute pe oamenii care n'au lăsat să omoare pe bietul vighitor, în casa unuia a

pus pușca în piept pe o nevastă, care avea de bărbat pe unul din cei ce au apărut pe cel bătuț, zicîndu-i cu vorbe murdare precum de comun d-lor știu, să spună unde este bărbatul? Nevasta n'a știut nimic de cele ce s'au întîmplat. „Nu este acasă”, fi răspunde. „Spune că te împușc”. Toți se miră și se înspăimîntă de pășirea brutală a gendarmului. Dînd cu pușca apoi în pămînt, pușca se sloboade și-l rănește în mîna dreaptă, aruncîndu-i palaria de pe cap jos. D-zeu ferește pe bietul Român și foarte des le și arată celor-ce ne asupresc pe noi că pured față cu noi totdeauna contrar legii. Cu puțin că nu a străbătut glonțul și în streșina casii și se se aprindă casa, ba fiind vînt poate și întreaga comună. Întreg satul a alergat să vadă ce s'a întîmplat auzind tunetul puștii. Biata muier, prunci și alții țipau de te lua groaza, ba fiind ocolul plin de vite, săriau unele pe altele în urma celor întîmplate. Nimeni din mulțime n'a îndrăznit să zică o vorbă gendarmului, care în furia sa strîngea pe cei-ce a voit să-i ducă ca să-i potolească mânia pe ei. Numai preotul a pășit la mijloc, făcîndu-l atent ce face. Dar' și față cu preotul s'a purtat foarte brusc. Ducîndu-i în alt sat mai în urmă a mers preotul și a pretins eliberarea lor. La vederea preotului, gendarmul a binevoit a se ruga de iertare de cele întîmplate înainte. Eliberarea s'a făcut. Asemenea antistia comunală a făcut arătare la locurile competente despre cele întîmplate. Pe muieră unde s'a întîmplat pușcătura, venind și ea în satul vecin să spună bărbatului cele întîmplate, când povestea despre aceea că a voit s'o împuște, un gendarm a lovit-o în piept înaintea mulțimii așa greu, că de nu era judele înderēt să o prindă, ar fi căzut pe niște trepte de toată s'ar fi prăbușit. Așteptăm să vedem cum ni-se va face dreptate.

Un martor.

Brutalități. În urma vexărilor și maltratărilor la care nu numai oamenii mari dar' chiar și inocenții capi de școală sînt expuși din partea gendarmeriei locale, civii din Blaj indignați și iraiți peste măsură s'au vîzut siliți a trimite Juri în 10 Mai comitetului suprem telegrama următoare: Il. Sale Zeyk Daniel în Nagyenyed. Dintre civii pacinici ai opidului Blaj au fost mai mulți insultați atît pe strade cât și în propriile locuințe din partea gendarmeriei locale și consignate aici din alte părți. Nu credem ca această procedură să fie ordonată din partea organelor superioare. Dacă Ilustr. Voastră nu ați dispus așa ceva, ne permitem a vă ruga: să dispuneți imediat organelor subalterne să de ordin pentru purtarea pacinică a gendarmeriei. În numele orașenilor din Blaj: I. Br. Hodoș, I. Moldovan, Demetriu Radu, Victor Muntean, Șofron Stan, George Bărbat, George Pop, Ioan Păcurariu, Victor Turcu, Stefan Oltean, Dumitru Turcu, Isidor Domșia, Aron Papiu.

Dela Cluj.

(Corespondență telegrafică.)

Interogatorul continuă cu Lucaciu, care se ține admirabil față cu procurorul, jurații și presidentul. Intențiunea tribunalului și a juraților e ca să dovedească, că comitetul a hotărît tipărirea și răspîndirea înainte de a ști rezultatul dela Curte.

Sala e indesuită de public.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Dobrișin, 17 Mai n. Adunarea generală a comitatului Hajdu a decis să facă o reprezentațiune cătră guvern, cerînd ca cu privilegiu reformei casei magnaților să fie excluse din sinul acesteia toate elementele, pe care nu le legă de patrie nici sentimente patriotice nici alte considerațiuni.

Cluj, 17 Mai n. Românii au trimis o deputațiune de trei țerani la Viena. Deputațiunea s'a reîntors dela Viena fără-ca să fi fost primită de Maiestatea Sa.

Budapesta, 17 Mai n. (Camera deputaților.) În ședința de astăzi ministrul-president Wekerle a prezentat în numele guvernului următoarea propunere: Camera persistă în privința dreptului matrimonial pe lîngă proiectele deja primite de pînă acum și le remite ear' casei magnaților, cu acea provocare, ca casa să revină din nou asupra lor și să le primească. (Aplause.)

Dr. VUIA,

medic consultant special în boalele cronice la băile Herculane (Mehadia) va sosi acolo în 15 Mai n. [1208] 6-6

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 15 Mai. n. 1894.

Table with columns for Sîminte, Cămințe, and various goods like Grâu, Pesta, etc. with prices per 100 chilogr. and per 100 chilo.

Cursul pieței din Sibiu.

Table with columns for Hartie-monetă română, Lire turcești, Imperiali, Rabie rosești, and prices.

Bursa de Budapesta.

Table with columns for Renta de aur ung., hârtie, Imprumutul căilor ferate ung., etc. and prices.

Bursa de Viena.

Table with columns for Renta de aur ung., hârtie, Imprumutul căilor ferate ung., etc. and prices.

Bursa de București.

Table with columns for Din 30 Aprilie v., Renta rom., Renta română amort., etc. and prices.

Redactor responsabil: Alexandru Dordea. Proprietar și editor: T. Liviu Albiol.

LE GRIFFON
hartie adevărat franceză

SĂ SE OBSERVE MARCA.

CEA MAI BUNĂ
CEA MAI CĂUTATĂ
HĂRTIE DE CIGARETE

A SEFERI DE TOATE IMITATIUNILE.

[2887] 22 - 52

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la Institutul Tipografic în Sibiu

MEMORIALUL
arhiepiscopului și metropolitului
Andrieu baron de Șaguna
sau
luptele naționale-politice ale Românilor
1846—1873
de
NICOLAE POPEA,
archimandrit-vicar arhiepiscopesc.
Tomul I.
Prețul 1 fl. 30 cr.

Institutul Tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“.

- Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la **30 cr. sau 60 bani.**
- Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fiperuș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Fiica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărăniul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Blăstăm de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la **60 cr. sau 1 leu 20 bani.**
- Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un pețitor îndărătnic.** Novela de Björnstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Văntură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Scăpărătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Taina unei vieți.** De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusciu-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbițoiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- Clara Milici.** Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 90 b.
- O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Diplomă de onoare.

Institut Tipografic în Sibiu

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit de cuverte, cerneală, recușite de scris, ceară de pecetluit etc.

Comande din afară se efectuează repede.

Bilete de vizită după plac și cerere

Mare deposit de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină de epistole cu picuri în casete.

EDITURA „TRIBUNET“ și A „FOII POPORULUI“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Dictionar
român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Măcelarilor 21.

Librărie românească în Sibiu

Strada Măcelarilor 21.